

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 328/2018-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 19. septembra 2018 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátom JUDr. Mariánom Ševčíkom, CSc., Nezábudková 22, Bratislava, vo veci namietaného porušenia čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd postupom a uznesením Okresného súdu Bratislava II č. k. 57 Er 3846/2016-38 z 9. mája 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 21. júna 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) postupom a uznesením

Okresného súdu Bratislava II (ďalej len „okresný súd“) č. k. 57 Er 3846/2016-38 z 9. mája 2018 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej prílohy vyplynulo, že na okresnom súde je pod sp. zn. 57 Er 3846/2016 vedené proti sťažovateľke v procesnom postavení povinnej exekučné konanie pre vymoženie pohľadávky oprávneného v sume 596,33 € s príslušenstvom. Sťažovateľka v označenom exekučnom konaní doručila súdnemu exekútorovi námietky proti exekúcii a trovám exekúcie (námietky boli podané na poštovú prepravu 22. februára 2017, pozn.), v ktorých namietala, že *„trovy exekúcie sú neprimerane vysoké a nedôvodné... že je účastníčkou viacerých exekučných konaní a teda nie je schopná uspokojiť pohľadávku oprávneného a... že práve oprávnený zaviniť v celom rozsahu súdny proces“*. Okresný súd rozhodol o námietkach sťažovateľky napadnutým uznesením tak, že námietky proti exekúcii a trovám exekúcie zamietol. Sťažovateľka sa preto so svojou sťažnosťou obracia na ústavný súd a tvrdí, že napadnuté uznesenie porušuje jej označené práva.

3. Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti uviedla, že *„rozhodnutie porušovateľa sp. zn.: 57Er/3846/2016-38 zo dňa 09.05.2018 je nepreskúmateľné a nezákonné, pričom súd v odôvodnení sa riadne nevysporiadal so všetkými skutočnosťami, ktoré som uviedla v podaných námietkach proti exekúcii a trovám exekúcie. Porušovateľ stroho bez ďalšieho odôvodnenia konštatoval, že dôvodnosť námietok povinnej nebola preukázaná. Taktiež poučenie o možnosti podať opravný prostriedok proti predmetnému rozhodnutiu porušovateľa je zrejme v rozpore so zákonom a s právom na spravodlivý proces, nakoľko nie je v ňom uvedené prípadný postup podania mimoriadneho opravného prostriedku, prípadne domáhania sa ochrany svojich práv na Ústavnom súde Slovenskej republiky. Podľa môjho názoru dané poučenie v tvare ako je uvedené v predmetnom rozhodnutí má za účelom navodiť stav nemožnosti domáhania sa akejkoľvek ďalšej ochrany svojho práva zo strany povinnej. Porušovateľ ani neskúmal existenciu obchodnej spoločnosti sťažovateľky, pričom predmetná obchodná spoločnosť zanikla dňa 19.06.2010. Všetky uvedené skutočnosti preukazujú nezákonnosť postupu porušovateľa pri posudzovaní dôvodnosti návrhu na vykonanie exekúcie a v konečnom dôsledku aj nezákonnosť*

samotného rozhodnutia o zamietnutí námietok povinnej. Celé uvedené exekučné konanie je v rozpore s dobrými mravmi, pričom je opodstatnenosť nevyožiteľnosti pohľadávky uplatnenej v tomto exekučnom konaní, nakoľko som starobná dôchodkyňa s výrazne zhoršeným zdravotným stavom, ktorý si vyžaduje nemalé finančné náklady na lieky a nie som schopná uvedenú pohľadávku, trovy oprávnenému vyplatiť.“

4. Vzhľadom na uvedené sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ], na súdnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd rozhodnutiami Okresného súdu Bratislava II. sp. zn.: 57Er/3846/2016-38 zo dňa 09.05.2018 porušené bolo.

2. Postupom Okresného súdu Bratislava II. bolo porušené základné právo sťažovateľa, podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

3. Postupom Okresného súdu Bratislava II. bolo porušené základné práva sťažovateľa, podľa čl. 1, čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

4. Rozhodnutie Okresného súdu Bratislava II. sp. zn.: 57Er/3846/2016-38 zo dňa 09.05.2018 sa zrušuje v celom rozsahu a vec sa vracia Okresnému súdu Bratislava II. na nové rozhodnutie.

5. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadostučinenie podľa úvahy Ústavného súdu Slovenskej republiky.“

II.

5. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

6. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

7. Predmetom sťažnosti je sťažovateľkou namietané porušenie čl. 1 ods. 1 ústavy a základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny napadnutým uznesením sudcu, ktorým námietky sťažovateľky proti exekúcii a trovám exekúcie zamietol. Podstatou sťažnosti je námietka nepreskúmateľnosti a nezákonnosti napadnutého uznesenia, v ktorom sa okresný súd nevysporiadal so všetkými skutočnosťami uvedenými v podaných námietkach. Sťažovateľka tiež namieta nesprávne poučenie o možnosti podať opravný prostriedok, ktoré je podľa jej názoru v rozpore so zákonom.

8. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 48 ods. 2 každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Podľa čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v určených prípadoch na inom orgáne.

9. O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti (návrhu) možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi napadnutým postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

10. Ústavný súd poukazujúc na svoju stabilizovanú judikatúru zdôrazňuje, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

11. O zjavnú neodôvodnenosť alebo arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide spravidla vtedy, ak ústavný súd zistí interpretáciu a aplikáciu právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá

formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

12. Okresný súd v odôvodnení napadnutého uznesenia najmä uviedol:

„... Námietky sú procesnou obranou povinného proti neprípustnej exekúcii, ktorých účelom je zastavenie exekúcie, alebo upustenie od vykonávania exekúcie z dôvodov taxatívne ustanovených v zákone. Z toho je zrejmé, že námietky nie sú opravným prostriedkom, ktorým by sa napádalo rozhodnutie /exekučný titul/. Je to procesný prostriedok, ktorý smeruje proti exekúcii, nie proti exekučnému titulu, proti upovedomeniu o začatí exekúcie, prípadne povereniu na vykonanie exekúcie.

... Pri vznesení námietok sa uplatňuje koncentračná zásada. Námietky musia byť predovšetkým odôvodnené, pričom na dodatočne uvedené dôvody sa neprihliadne. Predmetom námietok môžu byť skutočnosti procesného i hmotného práva. Ich spoločným znakom je, že tieto skutočnosti nastali až po vzniku exekučného titulu. Ak by existovali pred vznikom exekučného titulu, zásadne ich nemožno uplatniť, pretože ich relevancia sa skončila vydaním vykonateľného rozhodnutia, ktorý sa stal podkladom na exekúciu. Procesné skutočnosti sú okolnosti, ktorých základ spočíva v nedostatku procesných podmienok.

... V predmetnej exekúcii je exekučným titulom vykonateľné rozhodnutie - rozsudok Okresného súdu Banská Bystrica zo dňa 25.4.2014 č. k. 64Cb/l 50/2013-138 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/377/2014-166 zo dňa 18.12.2014. v právnej veci žalobcu: [REDAKOVANÉ], proti žalovanej: [REDAKOVANÉ], o zaplatenie 5429,92 EUR s príslušenstvom, ktorým okresný súd rozhodol, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 397,40 EUR. Krajský súd zaviazal žalovanú nahradiť žalobcovi trovy odvolacieho konania vy výške 198,93 EUR. Rozsudok sa stal právoplatným dňa 20.1.2015 a vykonateľný dňa 24.1.2015.

... Povinná vo svojich námietkach proti exekúcii namieta vymáhanú pohľadávku oprávneného, ktorá oprávnenému bola priznaná právoplatným a vykonateľným rozsudkom. K tomuto exekučný súd uvádza, že v štádiu exekučného konania nie je oprávnený preskúmať vecnú stránku exekučného titulu. Z povahy exekučného titulu je zrejmé, že v exekučnom konaní sa uskutočňuje nútený výkon nároku oprávneného a nerozhoduje sa

v ňom o dôvodnosti resp. výške nároku oprávneného ani o spôsobe vedenia konania. Tieto otázky boli posudzované a záväzne rozhodnuté v konaní, ktoré predchádzalo exekučnému konaniu.

... Súd konštatuje, že exekučné konanie je vedené na podklade spôsobilého exekučného titulu, nakoľko rozhodnutie súdu je opatrené doložkou právoplatnosti a vykonateľnosti a zaväzuje k povinnosti.

... Na základe uvedených skutočností a v zmysle zákonných ustanovení má tunajší súd za preukázané, že exekučné konanie sa začalo oprávnene. Oprávnený podal dôvodný návrh na vykonanie exekúcie a nie sú naplnené dôvody na to, aby súd vyhovel námietkam povinného.

... Vzhľadom na uvedené skutočnosti a zákonné ustanovenia, súd námietky povinnej proti exekúcii zamietol ako nedôvodné.

... Súd sa ďalej zaoberal aj námietkami povinnej proti trovám exekúcie, ktorými povinná namietala ich neodôvodnenosť.

... V zmysle § 200 ods. 1 Exekučného poriadku, oprávnený má nárok na náhradu trov potrebných na účelné vymáhanie nároku.

... Suma 45 EUR, ktorú si oprávnený uplatňuje v tomto exekučnom konaní a ktoré exekútor vyčíslil v upovedomí na začatie exekúcie predstavuje náklady za osvedčenie fotokópii a vyhotovenie fotokópii z každého rozsudku a ich osvedčenia na notárskom úrade. Nakoľko ide o trovy oprávneného na účelné vymáhanie nároku, oprávnený má nárok aj na náhradu týchto nákladov.“

13. Ústavný súd už v rámci svojej judikatúry vyslovil, že obsahom základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) je umožniť každému reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu o veci konať a rozhodnúť (napr. II. ÚS 88/01), ako aj konkrétne procesné garancie v súdnom konaní.

14. Ústavný súd na základe uvedeného vyjadruje názor, že sťažovateľke bol reálne umožnený prístup k súdu, keďže všeobecný súd na základe ňou podaného návrhu (námietok) vo veci konal a rozhodol a rozhodnutie riadne odôvodnil. S prihliadnutím na citovanú časť napadnutého uznesenia ústavný súd konštatuje, že jeho závery považuje

za ústavne udržateľné, nevykazujúce znaky arbitrárnosti ani zjavnej neodôvodnenosti. Z napadnutého uznesenia totiž nevyplýva jednostrannosť, ktorá by zakladala svojvôľu alebo takú aplikáciu príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Sťažovateľka sa podaním námietok domáhala preskúmania prípustnosti vedenej exekúcie s poukazom na skutočnosti, ktoré ňou mali byť namietané v pôvodnom konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul. Okresný súd konštatoval, že predmetom námietok môžu byť také skutočnosti, ktoré nastali až po vzniku exekučného titulu, a preto v exekučnom konaní nie je oprávnený preskúmať vecnú stránku exekučného titulu. Keďže exekučné konanie je vedené na podklade spôsobilého exekučného titulu, neboli splnené dôvody na vyhovie námietkam sťažovateľky. Ústavný súd vychádzajúc z odôvodnenia napadnutého uznesenia sudcu konštatuje, že okresný súd reagoval na všetky relevantné námietky vznesené sťažovateľkou a rešpektujúc zákonné limity rozsahu prieskumu vo vykonávacom konaní dospel k ústavne konformnému záveru o nedôvodnosti jej námietok proti prebiehajúcej exekúcii.

15. Ústavný súd sa z obsahu napadnutého uznesenia okresného súdu presvedčil, že okresný súd sa námietkami sťažovateľky zaoberal v rozsahu, ktorý postačuje na konštatovanie, že sťažovateľka v tomto konaní dostala odpoveď na všetky podstatné okolnosti prípadu. V tejto súvislosti už ústavný súd uviedol, že všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu, ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, postačuje na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na súdnu ochranu, resp. právo na spravodlivé súdne konanie (m. m. IV. ÚS 112/05, I. ÚS 117/05). Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého uznesenia, ktoré sú dostatočne odôvodnené.

16. Vo vzťahu k námietke nesprávneho poučenia o opravnom prostriedku v napadnutom uznesení ústavný súd konštatuje, že ani v tomto smere nezistil svojvôľný či nezákonný postup okresného súdu.

Podľa § 202 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) ak tento zákon neustanovuje inak, súd v exekučnom konaní rozhoduje uznesením. Proti uzneseniu je odvolanie prípustné, len ak to ustanovuje tento zákon (ods. 3). Dovolanie ani dovolanie generálneho prokurátora proti uzneseniu vydanému v exekučnom konaní nie je prípustné (odsek 4).

Podľa § 50 ods. 4 Exekučného poriadku proti rozhodnutiu, ktorým sa vyhovel námitkam, je prípustné odvolanie.

Podľa § 200 Exekučného poriadku na exekučné konanie sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 236 Civilného sporového poriadku v písomnom vyhotovení uznesenia sa uvedie označenie súdu, ktorý ho vydal, označenie strán a ich zástupcov, označenie prejednávaného sporu, výrok, stručné odôvodnenie, poučenie o odvolaní a deň a miesto vydania uznesenia.

Z citovaných ustanovení právnych predpisov vyplýva, že obligatórnou náležitosťou uznesenia je poučenie o odvolaní, a keďže proti uzneseniu, ktorým sa námietky zamietli, nie je prípustné odvolanie (argumentum a contrario k § 50 ods. 4 Exekučného poriadku), okresný súd správne v poučení napadnutého uznesenia uviedol: „*Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.*“

Poučenie o prípustnosti dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku je obligatórnou obsahovou náležitosťou rozhodnutia o odvolaní (§ 393 ods. 1 Civilného sporového poriadku). Okresný súd však v prípade sťažovateľky, rozhodujúc o námietkach, nerozhodoval ako odvolací súd o odvolaní sťažovateľky.

Ústavný súd preto námietku nesprávneho poučenia v napadnutom uznesení nepovažoval za dôvodnú.

17. Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd konštatuje, že nezistil možnosť porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. podľa čl. 36 ods. 1 listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 ústavy postupom či napadnutým uznesením okresného súdu, preto pri predbežnom prerokovaní sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

18. Vo vzťahu k sťažovateľkou namietanému porušeniu jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ústavný súd odmietol sťažnosť sťažovateľky podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí, pretože vo vzťahu k tomuto označenému základnému právu absentuje v sťažnosti akékoľvek odôvodnenie v zmysle § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde napriek tomu, že sťažovateľka je kvalifikovane právne zastúpená advokátom. Z obsahu sťažnosti nie je možné zistiť ani len to, porušenie ktorého atribútu základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľka namieta.

19. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími požiadavkami uvedenými v petite sťažnosti, rozhodovanie o ktorých je podmienené vyhovením sťažnosti.

20. V súvislosti s argumentáciou sťažovateľky o nevyožiteľnosti pohľadávky ústavný súd nad rámec odôvodnenia tohto rozhodnutia uvádza, že účastníci konania (teda aj povinný), sú v ktoromkoľvek štádiu konania oprávnení kedykoľvek podávať návrhy súvisiace s ďalším pokračovaním exekúcie v prípade, ak by sa predmetná exekúcia javila ako neúčelná, nevhodná a pohľadávka oprávneného ako nevyožiteľná.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. septembra 2018

